

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์
ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Learning Management based on Activity Based Learning for Enhancing Conceptual
Thinking in the Subject of Phonetics for English Major Students in the Faculty of
Education, Suan Sunandha Rajabhat University

ธีราภรณ์ พลายนเล็ก

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: teeraporn.pl@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษา หลังจากการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 1 กลุ่มเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน แบบประเมินความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ และ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า หลังจากการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน นักศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยนักศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เฉลี่ยร้อยละ 79.33 ในด้านความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ รองลงมาคือ นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ และข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน, ความคิดเชิงมนทัศน์, สัทศาสตร์

Abstract

This research aimed to develop English major students' conceptual thinking ability after receiving learning management based on Activity Based Learning which was stipulated that the students had to pass the criterion of 70 percent in the aspect of conceptual thinking in the subject of phonetics and to study the satisfaction regarding learning management based on Activity Based Learning of English major students in the faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University. The target group of this study included 30 first year English major students in the faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University. The instruments applied for data collection were a lesson plan, a conceptual thinking assessment form and a questionnaire. The data obtained was analyzed by the applications of percentage, mean, and standard deviation.

The study's findings revealed the following: First, after receiving learning management based on Activity Based Learning, the students have passed the criterion of 70 percent in the aspect of conceptual thinking ability in the subject of phonetics. And the average percentage of students' conceptual thinking ability was 79.33. Second, the students' satisfaction regarding learning management based on Activity Based Learning was in the high level. The students' most satisfaction was the students had chance to participate in learning or doing activities. Next was the students had chance to study, analyze and solve problems during activities. The least satisfaction was the classroom environment for supporting students' learning.

Keywords: Activity Based Learning, Conceptual thinking, Phonetics

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นการสอนแบบบรรยาย โดยยึดเนื้อหาจากเอกสารและตำรา เป็นการสอนแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centred) ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ตามเนื้อหา แต่ขาดประสบการณ์และทักษะในการเรียนรู้ที่ดี (กุสุมาลย์ ตรีเนตร, 2549) ความคิดเชิงมโนทัศน์เป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ (2547) ได้กล่าวว่า ความคิดเชิงมโนทัศน์จะช่วยเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ หลักการ แนวคิดใหม่ทำให้ความคิดมีความชัดเจนมากขึ้น ผู้เรียนสามารถคิดทำความเข้าใจในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ดี และรวดเร็ว ในการเชื่อมโยงความคิดให้เป็นระบบนี้ แผนผังความคิด (Mind mapping) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะนำมาใช้แสดงโครงสร้างของการคิด กระบวนการคิดและความสัมพันธ์ของกระบวนการคิดตั้งต้นจนจบ แผนผังความคิดนั้นแสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิด

ต่างๆ จากความคิดหลักไปสู่ความคิดรองและความคิดย่อย ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม โดยการใช้เส้น สี เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และภาพแสดงความหมายการเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดได้ชัดเจน (อัจฉรา อินทร์น้อย, 2555 : 37)

ปัจจุบันวงการศึกษไทยได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือเรียกว่า “การเรียนรู้เชิงรุก” (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ตรง จากกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดย “ใช้กิจกรรมเป็นฐาน” ซึ่งเป็นการนำกิจกรรมมาเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 18 - 19) วิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เน้นให้ผู้เรียนท่องจำ แต่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีบทบาทในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และเรียนรู้จากกิจกรรมที่ได้ทำจริง (Learning by doing) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ และการร่วมมือกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการใช้วิธีการสอนด้วยกิจกรรมเป็นฐาน มาบูรณาการร่วมกับเนื้อหาบทเรียน (สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานได้ถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอนทั้งในประเทศและต่างประเทศดังต่อไปนี้ สุพิธา ดาวเรือง (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าก่อนการทดสอบ ส่วน Iqbal Shah และ TayyabaRahat (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการเทคนิคการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐาน ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 25 คน โดยกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐาน ซึ่งจากการทดลอง พบว่า ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังพบว่าการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะการประยุกต์ดีกว่าการสอนแบบบรรยายในการเรียนวิชารู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยรับผิดชอบปฏิบัติการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้การสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ จากการสอนที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาไม่สามารถสรุปความรู้ด้วยตนเองได้อย่างเป็นระบบ และไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่สัมพันธ์กันได้เท่าที่ควร แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบบรรยายที่ผ่านมาไม่เอื้อในการเสริมสร้าง

ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ผู้เรียนยังมองไม่เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาและไม่เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาในบทเรียน จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น พบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนอย่างเป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเสริมสร้างความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมเชิงสำรวจ เสาหา ค้นคว้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวมสิ่งสมความรู้ ความคิดรวบยอดและทักษะ 2) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวมสิ่งสมประสบการณ์โดยผ่านการปฏิบัติหรือการทำงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผ่านการทำแผนผังความคิด (Mind mapping) และ 3) กิจกรรมการนำเสนอผลงาน ซึ่งกิจกรรมทั้ง 3 รูปแบบนี้ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์ของผู้เรียนให้มีความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน นักศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 2 กลุ่มเรียน รวมทั้งสิ้น 58 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 กลุ่มเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ และความพึงพอใจ

ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เนื้อหาการเรียนรู้อยู่ในรายวิชาสัทศาสตร์เพื่อครูภาษาอังกฤษ 1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (5 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

4. ขอบเขตด้านเวลา

ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง เป็นเวลา 13 สัปดาห์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน หมายถึงรูปแบบการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยนำกิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จำแนกกิจกรรมออกเป็น 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้ 1) กิจกรรมเชิงสำรวจ เสาะหา ค้นคว้า ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวมสิ่งสมความรู้ ความคิดรวบยอดและทักษะ 2) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมสิ่งสมประสบการณ์โดยผ่านการปฏิบัติหรือการทำงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์ และ 3) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอผลงาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 18 - 19) ในส่วนของแผนผังความคิด อัจฉรา อินทร์น้อย (2555 : 37) ได้กล่าวว่า แผนผังความคิด เป็นการแสดงโครงสร้างของการคิดเป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆ จากความคิดหลักไปสู่ความคิดรองและความคิดย่อย ให้เห็นเป็นโครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้น สี เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และภาพแสดงความหมายและความเชื่อมโยงของความคิดหรือสาระนั้นๆ ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิดได้ชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแผนผังความคิด (Mind mapping) มาใส่ไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ในหัวข้อกิจกรรมที่ 2) คือกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี ดังนี้ ฐิติ วงศ์วิเชียร (2560) ศึกษาการพัฒนาทักษะและทัศนคติในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน เทียบเท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพัชรินทร์ เรือนสูง (2558) ศึกษาการคิดเชิงมนทัศน์ เรื่องเศรษฐศาสตร์นำร่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบอุปนัยและนิรนัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิด

เชิงมนทัศน์เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบอุปนัยและนิรนัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบอุปนัยและนิรนัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 1 กลุ่มเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง Pre-Experimental Designs กลุ่มเป้าหมายเดียววัดผลหลังการทดลองครั้งเดียว (The One-Shot)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 9 แผน, แบบประเมินความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัตศาสตร์ จำนวน 10 ข้อ, และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 10 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 4 ส่วนแบบประเมินความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัตศาสตร์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 4 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 4.6 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ คือ ดำเนินการสอนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่องสัตศาสตร์ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการทำกิจกรรมกลุ่ม 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเชิงสำรวจ ค้นคว้าหาความรู้, กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาทำกิจกรรมหรือชิ้นงานอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้ Mind Mapping, และกิจกรรมเชิงการแสดงผล ซึ่งเป็นการนำเสนอผลงาน Mind Mapping หน้าชั้นเรียน โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง เป็นเวลา 13 สัปดาห์ หลังจากนั้นนำแบบประเมินความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัตศาสตร์และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผ่านการสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นเก็บรวบรวมแบบประเมินความคิดเชิงมนทัศน์และแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษา

ผลการประเมินความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์หลังจากการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่า นักศึกษาทุกกลุ่มมีคะแนนความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 79.33 นักศึกษาได้คะแนนเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ 45, 43, 42, 37, 36, และ 35 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90, 86, 84, 74, 72, และ 70 ตามลำดับ

ตาราง 1 คะแนนความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษา (รายกลุ่ม)

ประเด็นการประเมิน	คะแนน					
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6
การนำเสนอ						
1. สรุปความรู้ทางสัทศาสตร์ได้ถูกต้อง	5	4	4	4	3	5
2. สรุปความรู้ทางสัทศาสตร์ได้ครบทุกประเด็น	4	4	3	5	4	4
3. มีการนำเสนอความรู้ทางสัทศาสตร์อย่างเป็นระบบ ชัดเจนและเข้าใจง่าย	4	4	4	5	3	4
4. ขยายความคิดย่อยทางสัทศาสตร์ได้ถูกต้อง	4	4	3	4	4	4
5. ขยายความคิดย่อยทางสัทศาสตร์ได้ครบทุกประเด็น	5	3	3	4	4	4
6. สามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดหลัก ความคิดรอง ความคิดย่อยทางสัทศาสตร์ได้ถูกต้องและชัดเจนตามลำดับความสัมพันธ์	4	4	4	4	3	5
การทำ Mind Mapping						
7. แผนผังความคิดมีรูปแบบที่ถูกต้อง สามารถแยกประเด็นหลัก ประเด็นรอง และประเด็นย่อยทางสัทศาสตร์ได้อย่างชัดเจน	4	4	4	5	4	4
8. แผนผังความคิดแสดงความรู้ได้ครบทุกประเด็น	4	4	4	5	4	4
9. ในแต่ละประเด็นสามารถแยกลักษณะที่ต่างกันทางสัทศาสตร์หรือรวมลักษณะที่เหมือนกันทางสัทศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง	4	3	4	5	4	4
10. แผนผังความคิดมีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์และน่าสนใจ	5	3	3	4	3	4
คะแนนเต็ม (50 คะแนน)	43	37	36	45	35	42
ร้อยละของคะแนนที่ได้ (%)	86	74	72	90	70	84
คะแนนเฉลี่ยรวม ได้ร้อยละ 79.33						

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่นักศึกษามีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ผลการประเมินความพึงพอใจที่นักศึกษามีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 รองลงมาคือ นักศึกษามีความพึงพอใจที่มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10.

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ	4.67	0.48	มากที่สุด
2. นักศึกษามีโอกาสในการอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน	4.53	0.57	มากที่สุด
3. นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ	4.57	0.50	มากที่สุด
4. นักศึกษามีการบูรณาการความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสามารถสร้างเป็นแนวคิดหรือความรู้ของตนเองได้	4.33	0.66	มาก
5. นักศึกษามีการนำเสนอผลงานที่ได้จากการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรมต่างๆ	4.53	0.57	มากที่สุด
6. นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนและในการทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น	4.33	0.66	มาก
7. นักศึกษามีความรับผิดชอบร่วมกัน และมีวินัยในการทำงาน	4.27	0.69	มาก
8. ความรู้ที่นักศึกษาได้รับเกิดจากการสร้างองค์ความรู้และการสรุปทบทวนความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ	4.43	0.63	มาก
9. กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาตื่นตัวอยู่เสมอ	4.13	1.04	มาก
10. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.10	0.76	มาก
รวม	4.39	0.46	มาก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

1. หลังจากการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน นักศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เรื่อง สัทศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยนักศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงมนทัศน์เฉลี่ยร้อยละ 79.33
2. ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานอยู่ในระดับมาก และข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ รองลงมาคือ นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ และข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. หลังจากการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พบว่า นักศึกษามีคะแนนความคิดเชิงมนทัศน์เรื่อง สัทศาสตร์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสามารถพัฒนาความคิดเชิงมนทัศน์เรื่องสัทศาสตร์ของนักศึกษาให้ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Podell (อ้างถึงใน มลฤดี ลีเฉลิมวงศ์, 2541) ที่ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการสร้างความคิดรวบยอดว่ามี 2 กระบวนการ ได้แก่ 1) การมองเห็นลักษณะร่วม และ 2) การทำกิจกรรมเพื่อค้นหาความคิดรวบยอด ซึ่งกระบวนการที่สองสามารถช่วยสร้างความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Iqbal Shah and Tayyaba Rahat (2014) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของเทคนิคการสอนแบบกิจกรรมเป็นฐานในรายวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า การสอนแบบกิจกรรมเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการประยุกต์ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย ซึ่งประสิทธิภาพด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการประยุกต์ที่ดีจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความคิดรวบยอดต่อไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานครอบคลุม 3 กิจกรรมหลัก โดยหนึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสรุปความรู้ในแต่ละครั้ง พบว่า นักศึกษามีความคิดที่เป็นระบบมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไสว พักขาว (อ้างถึงใน อัจฉรา อินทร์น้อย, 2555 : 42) ที่ได้สรุปประโยชน์ของแผนผังความคิดสำหรับการเรียนการสอนว่า แผนผังความคิดสามารถนำมาใช้ในการสรุปความคิดรวบยอดของบทเรียนได้เป็นอย่างดี

2. ความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานของนักศึกษายู่ในระดับมาก ข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ รองลงมาคือ นักศึกษามีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้และได้ใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาชอบที่จะเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ มีความยินดีที่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับบลูม (Bloom, 1976 : 72 -

74) ที่มีความเห็นว่า ถ้าสามารถจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ต้องการก็น่าจะคาดหวังได้ว่าผู้เรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้นพร้อมทั้งความมั่นใจและมีความพึงพอใจในการร่วมทำกิจกรรมนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลให้แก่อาจารย์ท่านอื่นในการนำการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มาใช้ในการเรียนการสอน สำหรับการทำให้วิจัยครั้งต่อไป สามารถทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ในรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาทั้งในด้านการเรียนและทักษะในด้านอื่นๆ ให้ดียิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กุศลมาลย์ ตรีเนตร. (2549). การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ร่วมกับการใช้แผนผังมโนทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรินทร์ เรือนสูง. (2558). การศึกษาการคิดเชิงมโนทัศน์ เรื่องเศรษฐศาสตร์น่ารู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบอุปนัยและนิรนัย. Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2558.
- ภุรี วงศ์วิเชียร. (2560). การพัฒนาทักษะและทัศนคติในการเรียนรู้ด้านการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน. วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม ฉบับที่ 4 ปีที่ 1.
- มลฤดี ลีวเฉลิมวงศ์. (2541). การพัฒนาความคิดรวบยอดวิชาสังคมศึกษาเรื่องทรัพยากรธรรมชาติของไทยโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย
- สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (2555). การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพบัณฑิตของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย 2555. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุพิธา ดาวเรือง. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน โดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดบววิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดเชิงมโนทัศน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

อัจฉรา อินทร์น้อย. (2555). ผลการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Bloom, Benjamins. (1976). **Human Characteristics and School Learning**. New York : McGraw-Hill Book Company

Iqbal Shah, and Tayyaba Rahat. (2014). **Effect of Activity Based Teaching Method in Science**. International Journal of Humanities and Management Sciences (IJHMS). Volume 2 Issue 1 (2014) ISSN 2320-4044 (Online). (201 10 206).